

Taliad i Gyn-Ysgrifennydd Parhaol Llywodraeth Cymru pan Derfynwyd ei Chyflogaeth

Dyddiad cyhoeddi: Medi 2022

Cyfeirnod y ddogfen: 3161A2022

Paratowyd yr adroddiad hwn o dan Baragraff 19(1) o Atodlen 8 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 sy'n darparu, os yw Archwilydd Cyffredinol Cymru o'r farn y byddai er budd y cyhoedd i ddwyn i sylw'r cyhoedd fater sy'n dod at ei rybudd yng nghwrs archwiliad o gyfrifon archwiliadwy, gall yr Archwilydd Cyffredinol baratoi adroddiad ar y mater hwnnw a chyn gynted ag y bo'n ymarferol ar ôl paratoi adroddiad o'r fath yn gosod yr adroddiad gerbron y Senedd. Rwyf wedi penderfynu cyhoeddi adroddiad er budd y cyhoedd oherwydd yn fy marn i, roedd y modd y gwnaeth Llywodraeth Cymru benderfyniadau ynglŷn â threfniadau gwaith y cyn-Ysgrifennydd Parhaol a phenderfynu gwneud taliad iddi ar derfynu ei chyflogaeth yn brin o dryloywder ac nad oedd yn cydymffurfio ag egwyddorion llywodraethu da. Rwyf o'r farn y dylai'r ffeithiau ynglŷn â'r mater hwn gael eu tynnu at sylw'r cyhoedd a'r Senedd.

Os ceir cais am wybodaeth y gall y ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae Cod adran 45 yn nodi'r arfer o ran trin ceisiadau a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus, gan gynnwys ymgynghori â thrydydd partïon perthnasol. Mewn perthynas â'r adroddiad hwn, yr wyf i a Swyddfa Archwilio Cymru yn drydydd partïon perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynglŷn â datgelu neu aildddefnyddio'r ddogfen hon i swyddog.gwybodaeth@archwilio.cymru.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg. This document is also available in English.

Cynnwys

Negeseuon allweddol	4
Rhan 1: Trefniadau llywodraethu ac atebolrwydd	8
Rhan 2: 'Ymddeoliad Rhannol' yr Ysgrifennydd Parhaol o 1 Ebrill 2018 a newidiadau i'w threfniadau gweithio	10
Rhan 3: Taliad i'r Ysgrifennydd Parhaol ym mis Hydref 2021	17

Negeseuon allweddol

Ynglŷn â'r adroddiad hwn

- 1 Ar 4 Awst 2022, gwnes i amodi fy marnau archwilio ynglŷn â 'gwirionedd a thegwch' a 'rheoleidd-dra' Cyfrifon Cyfunol Llywodraeth Cymru 2020-21 mewn perthynas â thaliad 'allgcontractiol'¹ o £39,123 a wnaeth Llywodraeth Cymru i'r Cyn-Ysgrifennydd Parhaol – Y Fonesig Shan Morgan² – pan derfynwyd ei chyflogaeth ar 31 Hydref 2021. Gwnes i gynnwys datganiad 'mater arall' yn fy nhystysgrif archwilio hefyd i dynnu sylw at y datgeliadau a wnaed yn Natganiad Llywodraethu Llywodraeth Cymru mewn perthynas â'r taliad hwn. Yr wyf yn ystyried nad yw datgeliadau mewn perthynas â'r taliad a wnaed i'r Ysgrifennydd Parhaol yn gyson â'r wybodaeth a gafwyd yn ystod yr archwiliad.
- 2 Dywedodd Llywodraeth Cymru wrth fy archwilwyr fod y £39,123 yn rhan o gyfanswm taliad o £80,519 – heb gynnwys cyflog yr Ysgrifennydd Parhaol ar gyfer y mis olaf – a oedd yn cynnwys tair elfen:
  - Taliad yn lle rhybudd o £31,843.
  - Elfen gwyliu blynyddol heb eu cymryd o £9,553.
  - Taliad allgcontractiol o £39,123 am ddiwrnodau ychwanegol a weithiwyd.
- 3 Mae Llywodraeth Cymru wedi dynodi bod £30,289 o'r taliad o £39,123 yn ymwneud â diwrnodau ychwanegol a weithiwyd ym mlynedd cyfrifyddu 2019-20 a 2020-21 yn dilyn ymddeoliad rhannol yr Ysgrifennydd Parhaol ym mis Ebrill 2018.
- 4 Dywedodd Llywodraeth Cymru wrth fy archwilwyr bod £30,289 wedi'i gynnwys fel cronïad yn natganiadau ariannol 2020-21. Nid wyf wedi gallu penderfynu pa un a yw'r gwariant yn y datganiadau ariannol yn berthnasol gywir (barn ynglŷn â 'gwirionedd a thegwch'). Yn fwy penodol, nid wyf wedi gallu cael tystiolaeth

¹ Mae Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru yn nodi'r prif egwyddorion ar gyfer rheoli adnoddau y mae'n nodi y dylent fod yn gymwys ar draws sector cyhoeddus Cymru. Mae'n nodi bod, 'taliadau allgytundebol yn daliadau yr ymddengys eu bod yn rhoi rhwymedigaeth ar Lywodraeth Cymru neu ei chyrrff cyhoeddus y gallai'r llysoedd ei chadarnhau, er nad yw'r taliadau hynny yn gyfreithiol ddyledus o dan gcontract. Fel arfer, maent yn codi o ganlyniad i weithredu neu ddiffyg gweithredu mewn perthynas â chontract. Gall taliadau fod yn rhai allgytundebol hyd yn oed pan fo rhywfaint o amheuaeth ynghylch yr atebolrwydd i dalu, ee lle mae'r contract yn darparu ar gyfer cymrodeddu ond deuir i gytundeb hebddo. (Mae taliad a wneir o ganlyniad i ddyfarniad cymrodeddu yn un cytundebol.)'

² Oni nodir yn wahanol, lle'r ydym yn cyfeirio yn yr adroddiad hwn at 'yr Ysgrifennydd Parhaol', y Cyn-Ysgrifennydd Parhaol yr ydym yn ei olygu. Roedd y Fonesig Shan Morgan yn aelod parhaol o'r uwch wasanaeth sifil a benodwyd ar gcontract am gyfnod penodol o bum mlynedd o 6 Chwefror 2017 tan 5 Chwefror 2022 ond fe adawodd y rôl ar 31 Hydref 2021 yn dilyn penodi ei holynydd, Dr Andrew Goodall. Yn ystod cyfnod ei chyflogaeth, ni wnaed unrhyw newidiadau i gcontract cyflogaeth yr Ysgrifennydd Parhaol.

archwilio ddigonol, briodol am drefniadau gweithio'r Ysgrifennydd Parhaol o fis Ebrill 2018 ac o ganlyniad pa un a oedd gan yr Ysgrifennydd Parhaol hawl i gael y taliad. Nid wyf wedi gallu cadarnhau:

- ar ba sail y gwnaed y taliad;
- sut y cyfrifwyd y taliad;
- a oedd rhwymedigaeth ar Lywodraeth Cymru i wneud y taliad; ac
- a yw wedi'i gynnwys, neu a ddylai gael ei gynnwys, yn natganiadau ariannol Llywodraeth Cymru ar gyfer 2020-21.

- 5 Ni chadwodd Llywodraeth Cymru gofnodion cydoesol o'i rhesymau dros wneud y taliad, y rhesymeg dros y swm a dalwyd na thystiolaeth o bwy a awdurdododd y taliad. Felly, nid wyf wedi gallu argyhoeddi fy hun bod y taliad wedi'i awdurdodi'n briodol yn unol â'r fframwaith awdurdodau sy'n llywodraethu'r gwariant a pha un a ysgwyddwyd y gwariant at y dibenion a fwriadwyd gan y Senedd (barn archwilio ynglŷn â 'rheoleidd-dra').
- 6 O ystyried yr ansicrwydd hwn, yr wyf hefyd wedi methu â chadarnhau bod y Datgeliadau Atebolrwydd a archwiliwyd a'r rhan a archwiliwyd o'r Adroddiad ar Gydnabyddiaeth Ariannol a Staff yn gyson â'r cofnodion a ffurflenni cyfrifyddu ac yn berthnasol gywir o fewn datganiadau ariannol 2020-21.
- 7 Mae'r Datganiad Llywodraethu'n cynnwys esboniad Llywodraeth Cymru pam y gwnaed y taliad o £39,123 i'r Cyn-Ysgrifennydd Parhaol. Fodd bynnag, nid ategir yr esboniad hwn gan dystiolaeth gydoesol. I'r graddau y mae dogfennaeth gydoesol yn bodoli mewn perthynas â'r taliad hwn, nid yw'n ategu'r sylwebaeth a nodir yn y Datganiad Llywodraethu.
- 8 Mae'r adroddiad hwn yn nodi rhagor o fanylion am amgylchiadau'r elfen o'r taliad a arweiniodd at amodi'r barnau archwilio. Mae hefyd yn darparu gwybodaeth am yr elfennau eraill o'r taliad. Mae fy archwilydd wedi archwilio'r holl dystiolaeth a gwybodaeth y trefnwyd eu bod ar gael iddynt hwy mewn perthynas â'r materion y rhoddir sylw iddynt yn yr adroddiad hwn ac mae'r casgliadau a amlinellir yn yr adroddiad hwn yn seiliedig ar y dystiolaeth honno. Mae fy archwiliad o ddatganiadau ariannol Llywodraeth Cymru ar gyfer 2021-22 yn dal i fynd rhagddo. Byddaf yn darparu barn yn ffurfiol ar yr elfennau o'r taliad sy'n ymwneud â datganiadau ariannol 2021-22 pan fydd yr archwiliad hwnnw wedi'i gwblhau.
- 9 Cyn cwblhau'r adroddiad hwn, fe wnaeth fy archwilydd a minnau wahodd ac ystyried sylwadau gan Lywodraeth Cymru a chynrychiolydd y Cyn-Ysgrifennydd Parhaol. Gwnes i hefyd ystyried sylwadau gan Swyddfa'r Cabinet a MyCSP³ ar ddetholiadau perthnasol o'r adroddiad drafft.
- 10 Er bod yr adroddiad hwn yn darparu esboniad pellach o'm pryderon ynghylch y taliad a wnaed gan Lywodraeth Cymru i'w Chyn-Ysgrifennydd Parhaol, nid yw, ac nid yw wedi'i fwriadu i fod, yn sylwebaeth ar berfformiad yr Ysgrifennydd Parhaol yn ei rôl na'i hymroddiad i'w dyletswydd. Mae'r Ysgrifennydd Parhaol wedi datgan na fu ganddi hi unrhyw ymwneud o gwbl â negodi'r swm a dalwyd iddi gan Lywodraeth Cymru pan derfynwyd ei chyflogaeth.

³ MyCSP yw Gweinyddwr y Cynllun ar gyfer Cynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil

Canfyddiadau allweddol

- 11 Yn **Rhan 1** o'r adroddiad hwn, yr wyf yn nodi nad oedd gan Lywodraeth Cymru drefniadau llywodraethu ac atebolrwydd a oedd wedi'u dogfennu'n glir ar gyfer rôl yr Ysgrifennydd Parhaol. Yn fy nhyb i, fe arweiniodd hyn at ddiffyg eglurder ynghylch sut y dylai penderfyniadau pwysig mewn perthynas â chyflogaeth yr Ysgrifennydd Parhaol fod wedi cael eu gwneud.
- 12 Yn **Rhan 2** yr wyf yn nodi nad oedd newidiadau i drefniadau gweithio'r Ysgrifennydd Parhaol yn gwbl gyson â'r fframwaith polisi ac na chawsant eu dogfennu'n ddigonol i ddangos eu bod wedi cael eu gwneud ac yr adroddwyd arnynt mewn modd priodol. Yn fwy penodol:
- nid oedd y modd y gwnaeth Llywodraeth Cymru brosesu'r cais am ymddeoliad rhannol yn gwbl gyson â'i fframwaith polisi;
  - mae dogfennaeth annigonol yn golygu nad wyf yn gallu cadarnhau bod newidiadau i drefniadau gweithio'r Ysgrifennydd Parhaol mewn perthynas â'i hymddeoliad rhannol wedi cael eu gwneud ac yr adroddwyd arnynt mewn modd priodol; ac
  - mae gennyf bryderon tebyg ynghylch trefniadau gweithio'r Ysgrifennydd Parhaol o fis Ebrill 2019 a oedd hefyd, yn rhannol, y tu hwnt i gwmpas polisïau Llywodraeth Cymru.
- 13 Yn **Rhan 3** yr wyf yn nodi nad wyf wedi gallu argyhoeddi fy hun bod y penderfyniad i wneud taliad o £80,519 i'r Ysgrifennydd Parhaol pan derfynwyd ei chyflogaeth wedi cael ei wneud yn briodol a, hyd yma, y rhoddwyd cyfrif yn briodol amdano. Yn fwy penodol:
- **Taliad yn lle rhybudd:** Yn yr amgylchiadau a oedd yn bodoli yn ôl fy nealltwriaeth pan adawodd yr Ysgrifennydd Parhaol ei chyflogaeth, nid oedd hawl ganddi i gael taliad yn lle rhybudd dan delerau ei contract, ond ni fyddai wedi bod yn afresymol iddi geisio taliad diswyddo fel digollediad am derfynu ei chyflogaeth.
  - **Gweddill y gwyliau blynyddol:** Y sail i weddill y gwyliau blynyddol heb eu cymryd a'r cyfrifiad ar gyfer y taliad oedd bod gan yr Ysgrifennydd Parhaol drefniant gweithio llawn-amser wedi iddi gymryd ymddeoliad rhannol a'i bod wedi cronni gwyliau blynyddol yn ystod cyfnod rhybudd.
  - **Taliad allgontractiol:** Y sail i'r taliad oedd bod gan yr Ysgrifennydd Parhaol drefniant gweithio rhan-amser ar ôl iddi gymryd ymddeoliad rhannol. Roedd nifer y diwrnodau a ddefnyddiwyd i gyfrifo'r taliad yn fympwyl a heb sail briodol. Ac nid oes dogfennaeth gydoesol sy'n dangos tystiolaeth bod Llywodraeth Cymru wedi cydymffurfio â gofynion Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru.

Ymateb Llywodraeth Cymru

- 14 Nid wyf yn gwneud argymhellion penodol yn yr adroddiad hwn. Fodd bynnag, mae Llywodraeth Cymru eisoes wedi cydnabod bod fy archwiliad o'r mater hwn wedi

amlygu'r angen am brosesau gwell mewn perthynas â thaliadau i uwch aelodau o staff. Dywedodd Llywodraeth Cymru wrth fy archwilyr ei bod yn derbyn nad oedd digon o ddogfennaeth gydoesol yn nodi'r rhesymau pam y rhoddwyd cymeradwyaeth ar amryw gamau, y gallai cyfathrebu rhwng Llywodraeth Cymru a Swyddfa Cabinet y DU fod wedi bod yn fwy amserol ac yn fwy manwl a bod anghysonderau a diffygion wedi bod yn y ffordd y cyfrifwyd hawl y Cyn-Ysgrifennydd i wyliau. Mae Llywodraeth Cymru wedi egluro camau gweithredu y bydd yn eu cymryd wrthyf i:

- dogfennaeth well ar gyfer cytundebau y doir iddynt yn yr amgylchiadau hyn fel bod trywydd archwilio digonol.
- adolygu cylch gorchwyl ei Phwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol fel bod cytundeb y Pwyllgor, neu o leiaf y Cadeirydd, yn cael ei geisio ar gyfer taliadau ymadael unigol neu newidiadau arwyddocaol eraill i delerau ac amodau ar gyfer staff ar lefel Cyfarwyddwyr ac uwch.
- cynhyrchu set wedi'i dogfennu o brosesau, y cytunwyd arnynt gyda Chadeiryddion y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg a'r Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol, ar gyfer ymdrin ag unrhyw faterion Adnoddau Dynol arwyddocaol sy'n codi mewn perthynas â'r Ysgrifennydd Parhaol neu aelodau eraill o staff mewn swyddi uchel iawn yn Llywodraeth Cymru. Bydd hyn yn cynnwys canllawiau ynghylch hysbysu partïon â buddiant eraill.
- gweithio gyda Swyddfa Cabinet y DU i ddatblygu canllawiau penodol ar gyfer rheolaeth llinell ar ysgrifenyddion parhaol yn y cyd-destun datganoledig⁴.

⁴ Dywedodd Swyddfa'r Cabinet wrth fy archwilyr, yn niffyg datganiad eglur o atebolrwydd, ei bod yn bwriadu gweithio gyda Llywodraeth Cymru i lunio protocol sy'n nodi'n fwy eglur beth yw rôl Ysgrifennydd y Cabinet mewn rheolaeth llinell ar ysgrifenyddion parhaol y gweinyddiaethau datganoledig.

Rhan 1: Trefniadau llywodraethu ac atebolrwydd

Nid oedd gan Lywodraeth Cymru drefniadau llywodraethu ac atebolrwydd a oedd wedi'u dogfennu'n glir ar gyfer rôl yr Ysgrifennydd Parhaol

- 15 Mae swydd Ysgrifennydd Parhaol Llywodraeth Cymru'n dwyn rôl Prif Swyddog Cyfrifyddu ar gyfer Gweinidogion Cymru⁵ a chyfrifoldeb personol am ddiogelu'r arian cyhoeddus y maent wedi cael cyfrifoldeb amdano.
- 16 Deiliad y swydd yw Pennaeth Gwasanaeth Sifil Cymru hefyd ac mae ganddo/ganddi gyfrifoldeb a ddirprwywyd gan Brif Weinidog Cymru am swyddogaethau personél, gan gynnwys materion cyflog mewn perthynas â Gwasanaeth Sifil Cymru⁶. Nid yw'r trefniant dirprwyo hwn yn ymestyn i faterion sy'n ymwneud â'u cyflog a thelerau cytundebol hwy eu hunain gan y byddai hyn yn wrthdaro buddiannau cynhenid. Felly mae trefniadau cyflog a phersonél yn wahanol i weision sifil eraill yng Nghymru. Er enghraifft:
- penodwyd yr Ysgrifennydd Parhaol yn dilyn hysbysebu'r swydd yn gyhoeddus a phroses ddethol gan banel a oedd yn cynnwys Pennaeth Gwasanaeth Sifil y DU, Ysgrifennydd Parhaol un o adrannau Llywodraeth y DU, un o gyfarwyddwyr anweithredol Llywodraeth Cymru ac aelod allanol o'r panel.
  - yn gyffredin ag Ysgrifenyddion Parhaol eraill ledled y DU, nid yw cyflog yr Ysgrifennydd Parhaol yn cael ei bennu gan Lywodraeth Cymru ond gan Bwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol Ysgrifenyddion Parhaol Swyddfa'r Cabinet. Rhaid i unrhyw newid i gyflog gael ei gymeradwyo gan Swyddfa'r Cabinet.
  - rhoddodd Swyddfa Cabinet y DU gontract ysgrifenedig i'r Ysgrifennydd Parhaol a hwnnw'n nodi'r prif delerau cytundebol. Mae contract yr Ysgrifennydd Parhaol yn gontract safonol ar gyfer holl ysgrifenyddion parhaol y DU. Y partïon i'r contract oedd yr Ysgrifennydd Parhaol a Phrif Weinidog Cymru (fel yr awdurdod penodi ar ran y Goron). Llofnodwyd y contract gan Ysgrifennydd Cabinet y DU ar ran Prif Weinidog Cymru. Mae Ysgrifennydd y Cabinet yn gweithredu yng nghymhwyster rheolwr llinell yr Ysgrifennydd Parhaol.
- 17 Roedd contract cyflogaeth yr Ysgrifennydd Parhaol yn nodi prif delerau'r gyflogaeth honno ac, ynghyd â pholisïau a chanllawiau Adnoddau Dynol Llywodraeth Cymru, dyma oedd telerau ac amodau cyflogaeth yr Ysgrifennydd Parhaol. Byddai angen i Lywodraeth Cymru fod wedi cytuno ar newidiadau i'r prif delerau, gan gynnwys materion a oedd yn ymwneud â chydabyddiaeth ariannol, gyda Swyddfa'r

⁵ Adran 129(6) Deddf Llywodraeth Cymru 2006

⁶ O dan Ddeddf y Gwasanaeth Sifil (Swyddogaethau Rheoli) 1992

Cabinet. Byddai angen i Lywodraeth Cymru ymdrin â materion personél eraill – y rhai nad oeddent wedi'u cynnwys yn y contract ysgrifenedig – yn unol â'i pholisïau Adnoddau Dynol cytunedig. Mewn geiriau eraill, nid oedd lle i Lywodraeth Cymru gyflwyno trefniadau Adnoddau Dynol ansafonol mewn perthynas â'r Ysgrifennydd Parhaol y tu allan i'r polisïau a oedd yn berthnasol i holl staff Llywodraeth Cymru.

- 18 Er gwaethaf cymhlethdodau'r amryw elfennau o atebolrwydd a oedd yn gysylltiedig â rôl yr Ysgrifennydd Parhaol, gan gynnwys sut y mae'n gweithredu o fewn fframwaith llywodraethu Llywodraeth Cymru ei hun a'r atebolrwydd am y rôl i Ysgrifennydd Swyddfa'r Cabinet a Phrif Weinidog Cymru, nid wyf wedi gweld unrhyw dystiolaeth bod Llywodraeth Cymru wedi dogfennu'n glir:

- pa benderfyniadau mewn perthynas â chyflogaeth Ysgrifennydd Parhaol a gedwir yn ôl gan Swyddfa'r Cabinet, a pha rai sy'n benderfyniadau i Lywodraeth Cymru eu gwneud.
- lle mae penderfyniadau'n rhai i Lywodraeth Cymru eu gwneud, sut y dylai'r penderfyniadau hynny gael eu gwneud a'u cymeradwyo. Mae hyn yn arbennig o bwysig o ystyried y byddai cynnwys gweision sifil isradd mewn penderfyniadau sy'n ymwneud â thelerau cyflogaeth Ysgrifennydd Parhaol gan gynnwys cyflog, patrwm gweithio a hawl i wyliau'n golygu gwrthdaro buddiannau cynhenid.
- sut y dylai cyfrifoldebau 'rheolaeth llinell' gael eu cyflawni, a chan bwy. Er enghraifft, trefniadau rheoli perfformiad, awdurdodi a chadw cofnodion mewn perthynas â gwyliau a gweithio hyblyg.

- 19 Fe arweiniodd hyn, yn fy nhyb i, at ddiffyg eglurder ynghylch sut y dylai penderfyniadau pwysig mewn perthynas â chyflogaeth Ysgrifennydd Parhaol Llywodraeth Cymru fod wedi cael eu gwneud. Dyma'r cyd-destun ar gyfer penderfyniadau a wnaed gan Lywodraeth Cymru sy'n ymwneud â thaliad a wnaed i'r Ysgrifennydd Parhaol pan derfynwyd ei chyflogaeth. Fel a nodwyd ym **mharagraff 14**, mae Llywodraeth Cymru bellach wedi cydnabod yr angen am brosesau gwell ar gyfer taliadau i uwch aelodau o staff.

Rhan 2: 'Ymddeoliad Rhannol' yr Ysgrifennydd Parhaol o 1 Ebrill 2018 a newidiadau i'w threfniadau gweithio

Nid oedd newidiadau i drefniadau gweithio'r Ysgrifennydd Parhaol yn gwbl gyson â'r fframwaith polisi ac ni chawsant eu dogfennu'n ddigonol i ddangos eu bod wedi cael eu gwneud ac yr adroddwyd arnynt mewn modd priodol

Nid oedd y modd y gwnaeth Llywodraeth Cymru brosesu'r cais am ymddeoliad rhannol yn gwbl gyson â'i fframwaith polisi

20 Roedd telerau ac amodau cyflogaeth yr Ysgrifennydd Parhaol o 6 Chwefror 2017 yn cynnwys:

- cyflog sylfaenol o £160,000 y flwyddyn. Unrhyw godiad cyflog i gael ei bennu gan Bwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol yr Ysgrifennyddion Parhaol. Cyflog i gael ei adolygu'n flynyddol gan hysbysu'n ysgrifenedig ynghylch unrhyw newidiadau.
- gofyniad i weithio isafswm o 42 awr dros wythnos pum niwrnod, gan gynnwys egwylion dyddiol o un awr ar gyfer prydau bwyd.
- gofyniad fel uwch was sifil i weithio pa bynnag oriau ychwanegol sy'n rhesymol ac yn angenrheidiol o bryd i'w gilydd heb unrhyw hawl i dâl goramser.
- hawl i 30 diwrnod y flwyddyn o wyliau blynyddol.
- bod â hawl i ymgeisio am drefniadau gweithio rhan-amser neu hyblyg – er bod yr hysbyseb ar gyfer y rôl yn 2016 wedi nodi mai llawn-amser oedd y patrwm gwaith ac nad oedd yn addas i ymgeiswyr a oedd yn dymuno gweithio'n rhan-amser.

21 Ar ryw adeg cyn mis Chwefror 2018, mynegodd yr Ysgrifennydd Parhaol ddyhead i ymddeol yn rhannol dan y Rheolau ar gyfer Prif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil (PCSPS). Mae Pensiynau'r Gwasanaeth Sifil wedi cyhoeddi canllaw i aelodau ar ymddeol yn rhannol sy'n egluro'r gofynion cymhwysra ar gyfer cyflogeion sy'n dymuno ymddeol yn rhannol. Mae'r canllaw'n nodi fel a ganlyn:

'... partial retirement is allowed only if you agree with your employer to reshape your job so that your salary (together with any permanent pensionable allowances) reduces by at least 20%. You and your employer should expect the job reshaping to apply through to your final retirement. This is the equivalent of reducing your hours from full-time (5 days a week) to 4 days a week. Alternatively, you could agree to move to a lower-paid job. This could be a lower grade job or one which has fewer responsibilities than your current one.'

- 22 Y rheswm pam fod ail-lunio swydd yn ofynnol i fod yn gymwys i ymddeol yn rhannol yw mai diben bwriadedig ymddeoliad rhannol yw galluogi cyflogeion i bontio'n raddol o gyflogaeth i ymddeoliad. Mae canllawiau a gweithdrefnau ymddeol Llywodraeth Cymru a gyhoeddwyd ym mis Mai 2016 hefyd yn nodi bod: '... ymddeol yn rhannol, os cytunir ar hynny, yn caniatáu i gyflogeion gymryd peth neu'r cyfan o'u pensiwn a pharhau i weithio ar sail oriau gostyngol neu radd is y tu hwnt i oedran pensiwn a symud yn raddol o waith i ymddeoliad.'
- 23 Ar 12 Chwefror 2018, fe gwblhaodd yr Ysgrifennydd Parhaol a Llywodraeth Cymru gais i Brif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil am ymddeoliad rhannol. Roedd y ffurflen gais yn nodi y byddai'r Ysgrifennydd Parhaol yn cymryd gostyngiad o 20% yn ei chyflog, yn parhau i weithio'n llawn-amser ac y byddai ei rôl yn cael ei hail-lunio. Cafodd y cais ei dderbyn gan Brif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil, ac fe ddechreuodd yr Ysgrifennydd Parhaol ar ymddeoliad rhannol o 1 Ebrill 2018 a chafodd fynediad at ei buddion pensiwn a gronnyd.
- 24 Fel a nodwyd ym **mharagraff 16**, cafodd contract ysgrifenedig yr Ysgrifennydd Parhaol ei roi gan Swyddfa'r Cabinet a'i lofnodi gan Ysgrifennydd y Cabinet ar ran Prif Weinidog Cymru. Yn fy nhyb i, roedd angen i unrhyw newidiadau diweddarach i'r prif delerau hyn – gan gynnwys materion megis cyflog, oriau gwaith a hawl i wyliau a oedd yn deillio o ymddeol yn rhannol – gael eu cytuno gan Ysgrifennydd y Cabinet yn dilyn trafod gyda Llywodraeth Cymru, gan gynnwys ymgynghori â Phrif Weinidog Cymru. Yn fy nhyb i, ni chafodd y cais ei gymeradwyo'n briodol am y rhesymau a nodir isod.
- 25 Mae Swyddfa'r Cabinet wedi cadarnhau, o ran cais yr Ysgrifennydd Parhaol am ymddeoliad rhannol y dylai newid o'r fath mewn trefniadau gweithio fod wedi cael ei gytuno gydag Ysgrifennydd y Cabinet ar y pryd ymlaen llaw, a 'had he been consulted, the matter should have been referred to [his] team which would have ensured that the respective HR teams in the Cabinet Office ... and Welsh Government ... would have been able to work together to progress matters appropriately'. Fodd bynnag, dywedodd Swyddfa'r Cabinet wrth fy archwilwyr na chafodd Ysgrifennydd y Cabinet ei hysbysu ar adeg y cais ac mai dim ond ym mis Awst 2019 mewn gohebiaeth a oedd i'w gweld yn anffurfiol a phersonol ('informal, personal correspondence') oddi wrth yr Ysgrifennydd Parhaol y daeth yn ymwybodol o'r ymddeoliad rhannol. Felly ni chafodd yr ohebiaeth ei throsglwyddo i'r tîm perthnasol yn Swyddfa'r Cabinet.
- 26 Nid wyf wedi gweld unrhyw dystiolaeth bod Prif Weinidog Cymru ar y pryd wedi cael ei wneud yn ymwybodol o ymddeoliad rhannol yr Ysgrifennydd Parhaol cyn y cais neu'r penderfyniad i gytuno ag ef. Fel a nodir ym **mharagraff 32**, cafodd Prif Weinidog Cymru ei hysbysu wedyn gan yr Ysgrifennydd Parhaol trwy e-bost ym mis Awst 2019 ynghylch yr ymddeoliad rhannol. Roedd yr e-bost yn pwysleisio nad oedd ei horiau gwaith wedi newid.
- 27 Mae canllawiau a gweithdrefnau ymddeol Llywodraeth Cymru dyddiedig Mai 2016 yn nodi sut y bydd Llywodraeth Cymru'n ymdrin â cheisiadau am ymddeoliad rhannol. Mae darpariaethau'r polisi'n cynnwys y canlynol:

- ‘rhaid i geisiadau [am ymddeoliad rhannol] gael eu gwneud trwy’r rheolwr llinell i ofyn am ystyried ymddeoliad rhannol’. Yn achos yr Ysgrifennydd Parhaol ni chafodd Ysgrifennydd y Cabinet ei hysbysu ynghylch y cais am ymddeoliad rhannol er ei fod yn gweithredu mewn cymhwyster fel rheolwr llinell yr Ysgrifennydd Parhaol.
- ‘gan bod ymddeol yn rhannol yn golygu newid mewn oriau, os cytunir ar ymddeoliad rhannol byddai’r broses ar gyfer newid oriau’n cael ei dilyn hefyd’. Mae’r broses y cyfeirir ati’n golygu cwblhau ffurflen ‘newid oriau’. Nid yw fy archwilyr wedi gweld unrhyw dystiolaeth bod ffurflen o’r fath wedi cael ei chwblhau.
- ‘bydd penderfyniad yn cael ei wneud gan y rheolwr llinell pa un a ganiateir cais ar sail anghenion busnes ac felly nid yw cytundeb wedi’i warantu’. Nid yw fy archwilyr wedi gweld unrhyw dystiolaeth i ddangos sut y cafodd na pha un a gafodd cais yr Ysgrifennydd Parhaol ei ystyried yng ngoleuni anghenion busnes, ac nid wyf yn glir sut yr oedd hyn yn bosibl o ystyried na chafodd Ysgrifennydd y Cabinet na Phrif Weinidog Cymru eu cynnwys yn y broses.

Mae dogfennaeth annigonol yn golygu nad wyf yn gallu cadarnhau bod newidiadau i drefniadau gweithio’r Ysgrifennydd Parhaol mewn perthynas â’i hymddeoliad rhannol wedi cael eu gwneud ac yr adroddwyd arnynt mewn modd priodol

- 28 Fel a nodwyd ym **mharagraffau 21 a 22**, i fod yn gymwys ar gyfer ymddeoliad rhannol dan reolau’r cynllun pensiwn, rhaid i swydd yr aelod o’r cynllun pensiwn gael ei hail-lunio naill ai trwy leihau’r oriau neu drwy leihau’r cyfrifoldebau gan arwain at ostyngiad mewn cyflog o 20% o leiaf. Roedd y darpariaethau ar gyfer ymddeol yn rhannol wedi’u bwriadu i alluogi’r cyflogai i bontio’n raddol o gyflogaeth i ymddeoliad.
- 29 Mae Llywodraeth Cymru’n haeru ei bod wedi ail-lunio swydd yr Ysgrifennydd Parhaol pan gymerodd ymddeoliad rhannol trwy gytuno y dylai gymryd diwrnod ychwanegol o wyliau bob mis. Dywedodd Llywodraeth Cymru wrth fy archwilyr bod y newid wedi cael ei gymeradwyo gan eu Chyfarwyddwr Adnoddau Dynol a bod ganddo yntau’r awdurdod angenrheidiol i wneud hynny. Am y rhesymau a nodwyd ym **mharagraffau 24 i 26**, nid wyf yn ystyried bod y newid y mae Llywodraeth Cymru’n haeru iddi ei wneud i drefniadau gweithio’r Ysgrifennydd Parhaol wedi’i gymeradwyo’n briodol. Ar ben hynny, yn fy nhyb i mae gwrthdaro buddiannau amlwg os oedd rhywun a oedd yn isradd i’r Ysgrifennydd Parhaol yn gallu awdurdodi newidiadau i delerau ei chontract.
- 30 Wrth i ni gynnal yr archwiliad hwn, dywedodd cynrychiolydd y Cyn-Ysgrifennydd Parhaol y canlynol wrth fy archwilyr am yr Ysgrifennydd Parhaol: ‘decided to apply for partial retirement for personal financial reasons. She had reached pensionable age after spending her whole career in the civil service accumulating pension benefits and it was in her judgment personally advantageous to take her pension to avoid and cease accruing pension’ a’i bod hi hefyd wedi ymgeisio

‘(applied) for partial retirement knowing full well that the demands of a Permanent Secretary’s role could only be undertaken effectively by working regularly over and above the minimum full-time hours in her contract, as she had been doing before her application and, indeed, as she had done in the previous senior roles which she had undertaken in the civil and diplomatic service’.

31 Ymddengys i mi o'r datganiadau hyn bod yr Ysgrifennydd Parhaol yn ymwybodol na allai ei rôl gael ei hail-lunio mewn ffordd a fyddai'n ei galluogi i bontio'n raddol o gyflogaeth i ymddeoliad, ac mae felly'n bwrw amheuaeth pa un a oedd yr ymddeoliad rhannol o fewn ysbryd rheolau'r cynllun pensiwn, a pha un a fyddai'r cais wedi cael ei gymeradwyo pe bai wedi cael ei atgyfeirio at Ysgrifennydd y Cabinet fel y dylai fod wedi.

32 Er bod Llywodraeth Cymru'n haeru bod rôl yr Ysgrifennydd Parhaol wedi cael ei hail-lunio o 1 Ebrill 2018, ym mis Gorffennaf 2019 yn ystod fy archwiliad o ddatganiadau ariannol 2018-19, fe wnaeth Llywodraeth Cymru hysbysu fy archwilwyr bod yr Ysgrifennydd Parhaol wedi cymryd ymddeoliad rhannol o 1 Ebrill 2018 ac er bod ei chyflog wedi gostwng 20%, fe arhosodd telerau cytundebol eraill yn ddigryfnawd; fe barhaodd i weithio'n llawn-amser ac fe arhosodd ei rôl a'i chyfrifoldebau'n ddigryfnawd. Mae cofnodion a gwybodaeth arall o'r un cyfnod ac ar ôl hynny'n cynnwys

- mae'r datgeliadau yn y datganiadau ariannol a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru ar gyfer 2018-19 – y datganiadau ariannol cyntaf ar ôl ymddeoliad rhannol yr Ysgrifennydd Parhaol – yn nodi: ‘mae'r gostyngiad yng nghyflog Shan Morgan o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol wedi digwydd o ganlyniad i'r penderfyniad i roi'r gorau i Gronni Pensiwn ym Mhrif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil. Mae hyn wedi lleihau cost y gyflogaeth i Lywodraeth Cymru, ond mae'r rôl yn dal i gael ei chyflawni ar sail llawn-amser’.

- mae'r Datganiadau Polisi Cyflog blynyddol a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru ar gyfer y blynyddoedd yn dilyn ymddeoliad rhannol yr Ysgrifennydd Parhaol yn datgelu ei statws fel statws cyflogai llawn-amser.

- ar 2 Awst 2019, fe wnaeth yr Ysgrifennydd Parhaol anfon e-bost i Swyddfa Prif Weinidog Cymru yn dweud:

‘I thought the First Minister should be aware that last April I took what is described in the Civil Service jargon as ‘Partial retirement’... As you can imagine, my hours have not reduced at all over the past year, rather the opposite! I’m telling you this because we’re about to publish our Annual Accounts 2018/19 which show that my salary has reduced as a result of opting out of the Civil Service pension scheme. The Wales Audit Office seem to have misunderstood the situation and are querying how I could possibly take partial retirement in this job. The answer of course is that I haven’t, and my working hours have not reduced in any way.’

Ar yr un diwrnod, fe anfonodd yr Ysgrifennydd Parhaol e-bost at Ysgrifennydd Cabinet y DU yn cynnwys geiriau tebyg, gan nodi hefyd y potensial ar gyfer craffu gan y cyfryngau.

- ar 7 Hydref 2019, yn ystod sesiwn i graffu ar ddatganiadau ariannol Llywodraeth Cymru ar gyfer 2018-19, dywedodd yr Ysgrifennydd Parhaol wrth Bwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus y Senedd:
'I have worked full-time for over 40 years in the civil service, so I've ended up in a very similar situation to the one that's been publicised for the doctors in relation to taxation. I decided, therefore, that I would end my contributions to the civil service pension scheme last April. That involves various rules that mean I have to take a 20 per cent reduction in salary ... I can assure you, Chair, that I'm not working any fewer hours at all. If anything, with Brexit, I'm working more.'

- 33 Nid yw Llywodraeth Cymru wedi gallu darparu unrhyw ddogfennaeth gydoesol ar gyfer fy archwilwyr i gadarnhau bod swydd yr Ysgrifennydd Parhaol wedi cael ei hail-lunio fel a ddisgrifiwyd ym **mharagraff 29**. Mae gallu dangos bod swydd cyflogai'n gallu cael ac wedi cael ei hail-lunio i alluogi'r cyflogai i bontio'n raddol o gyflogaeth i ymddeoliad yn hollbwysig i allu dangos bod rheolau'r cynllun pensiwn wedi cael eu dilyn.
- 34 Yn ystod fy ngwaith archwilio, fe ysgrifennodd Llywodraeth Cymru at MyCSP i geisio cadarnhad ei bod wedi cydymffurfio â rheolau'r cynllun pensiwn mewn perthynas ag ymddeoliad rhannol yr Ysgrifennydd Parhaol. Cafodd yr ohebiaeth ei drafftio ar y sail bod swydd yr Ysgrifennydd Parhaol wedi cael ei hail-lunio pan gymerodd ymddeoliad rhannol ar 1 Ebrill 2018. Fe gadarnhaodd MyCSP ei fod wedi'i argyhoeddi bod y trefniant gweithio y mae Llywodraeth Cymru yn awr yn haeru yr ymrwymwyd iddo o 1 Ebrill 2018 wedi cydymffurfio â'r rheolau ar gyfer ymddeol yn rhannol. Fel a nodwyd ym **mharagraff 33**, nid yw Llywodraeth Cymru wedi gallu darparu unrhyw dystiolaeth ddogfennol bod y swydd wedi cael ei hail-lunio pan gymerodd yr Ysgrifennydd Parhaol ymddeoliad rhannol. Ers hynny mae fy archwilwyr wedi darparu detholiadau perthnasol ar gyfer MyCSP o gopi drafft o'r adroddiad hwn mewn perthynas ag ymddeoliad rhannol a threfniadau gweithio'r Ysgrifennydd Parhaol. Yr wyf wedi ystyried ymateb MyCSP wrth gwblhau'r adroddiad hwn.

Mae gennyf bryderon tebyg ynghylch trefniadau gweithio'r Ysgrifennydd Parhaol o fis Ebrill 2019 a oedd hefyd, yn rhannol, y tu hwnt i gwmpas polisïau Llywodraeth Cymru

- 35 O 1 Ebrill 2019, mae Llywodraeth Cymru'n haeru ei bod wedi cytuno bod yr Ysgrifennydd Parhaol yn gallu cronni diwrnod yr wythnos fel gwyliau ychwanegol (diwrnodau ymddeoliad rhannol), yn hytrach nag un diwrnod y mis, am amser a weithiwyd y tu hwnt i wythnos waith pedwar diwrnod, y byddai'n eu cymryd ar ddiwedd ei contract. Mae newid o'r fath y tu hwnt i gwmpas polisïau Adnoddau Dynol Llywodraeth Cymru. Pe bai trefniadau gweithio'r Ysgrifennydd Parhaol wedi cael eu newid o 1 Ebrill 2019 yn y ffordd yma, byddai wedi golygu y gallai fod gan yr Ysgrifennydd Parhaol hawl i fwy na 120 o 'ddiwrnodau ymddeoliad rhannol' (oddeutu chwe mis) cyn diwedd ei chyflogaeth.

- 36 Nid yw Llywodraeth Cymru wedi gallu darparu unrhyw ddogfennaeth gydoesol ar gyfer fy archwilwyr mewn perthynas â'r penderfyniad y mae'n haeru iddi ei wneud am y newid pellach hwn i drefniadau gweithio'r Ysgrifennydd Parhaol. Yn fy nhyb i roedd newid o'r fath yn newid perthnasol i gontract cyflogaeth ysgrifenedig yr Ysgrifennydd Parhaol, er na wnaed unrhyw newidiadau i'r contract hwnnw. Yr wyf hefyd yn ystyried na fu digon o dryloywder ynglŷn â'r newid hwnnw yng nghydestun y cofnodion a'r wybodaeth a restrwyd ym **mharagraff 32**.
- 37 Mae Llywodraeth Cymru'n haeru bod ei Chyfarwyddwr Adnoddau Dynol wedi cymeradwyo'r trefniadau gweithio a nodwyd uchod, a'i fod yn meddu ar yr awdurdod gofynnol i wneud hynny. Nid wyf yn cytuno â'r farn hon am y rhesymau a nodwyd yn flaenorol ym **mharagraff 29**.
- 38 Dywedodd Cyfarwyddwr Adnoddau Dynol Llywodraeth Cymru wrth fy archwilwyr, yn gynnar yn 2020, wedi cynnal trafodaethau gyda'r Ysgrifennydd Parhaol ynglŷn â'i horiau gwaith. Ni chadwyd unrhyw nodiadau o'r trafodaethau hyn.
- 39 Ar 6 Mawrth 2020, fe anfonodd yr Ysgrifennydd Parhaol e-bost at y Cyfarwyddwr Adnoddau Dynol yn dweud:
- '... as you know, I took 'partial retirement' from the Civil Service in April 2019.⁷ Although my pay decreased by 20% and I was supposed to reduce my working hours by 20%, I have chosen to take only one day's additional time off each month (my office has the records). I would like to bank some of this unused time to take when I leave this job. Could you please confirm that this is possible, and how much of the unused time I will be able to take?'
- 40 Fy nealltwriaeth i am e-bost yr Ysgrifennydd Parhaol yw ei bod hi'n ystyried y dylai ei diwrnodau gwaith fod wedi cael eu gostwng i bedwar diwrnod yr wythnos pan gymerodd ymddeoliad rhannol, a'i bod yn dymuno 'bancio' amser yr oedd wedi ei weithio neu y byddai'n ei weithio dros bedwar diwrnod yr wythnos, gan gymryd yr amser hwnnw pan fyddai ei chyflogaeth yn gorffen. Nid yw'n glir o'r e-bost a oedd hi'n dymuno cymryd y diwrnodau yr oedd wedi eu bancio fel diwrnodau pan na fyddai'n gweithio ynteu cael tâl am y diwrnodau hynny ar ddiwedd ei chyflogaeth.
- 41 Fe ymatebodd y Cyfarwyddwr Adnoddau Dynol trwy e-bost ar yr un diwrnod, gan nodi y byddai'n bosibl cymryd 69 diwrnod o wyliau, y tu hwnt i'w hawl i wyliau blynyddol yn y flwyddyn olaf (a fyddai'n cael ei gyflawni trwy fancio 25 diwrnod o wyliau blynyddol safonol dros gyfnod ei chontract, cario 12 diwrnod o wyliau blynyddol safonol drosodd i mewn i flwyddyn olaf ei chontract a chymryd 32 o ddiwrnodau 'ymddeoliad rhannol').
- 42 Roedd cynnwys e-bost y Cyfarwyddwr Adnoddau Dynol mewn perthynas â gwyliau blynyddol safonol yn gyson â pholisïau Adnoddau Dynol Llywodraeth Cymru. Fodd bynnag, nid oedd y cynnig ynglŷn â diwrnodau 'ymddeoliad rhannol' o fewn cwmplas y polisïau hynny, yn yr ystyr nad yw'r un polisi gan Lywodraeth Cymru'n

⁷ Roedd yr Ysgrifennydd Parhaol wedi cymryd ymddeoliad rhannol o 1 Ebrill 2018, nid Ebrill 2019 (paragraff 23).

darparu bod gweision sifil yn cael diwrnodau 'absenoldeb rhannol' na mwy o wyliau na'u hawl gytundebol.

- 43 Mae Llywodraeth Cymru'n haeru bod gan yr Ysgrifennydd Parhaol hawl i gael ei digolledu am fod wedi gweithio mwy na'r pedwar diwrnod yr wythnos yr oedd hi'n cael tâl amdanynt, a'i bod hi'n gyson yn gweithio llawer mwy na'r oriau hyn oherwydd paratoadau ar gyfer Brexit a phandemig COVID-19. Nid wyf yn amau, yn gyffredin â llawer o weision sifil eraill yn Llywodraeth Cymru, bod yr Ysgrifennydd Parhaol wedi gweithio mwy o oriau nag yr oedd yn cael tâl amdanynt. Fel a nodwyd ym **mharagraff 30**, roedd yr Ysgrifennydd Parhaol yn ymwybodol, yn dilyn ymddeoliad rhannol, y byddai ei rôl yn golygu ei bod yn ofynnol iddi weithio llawer mwy na phedwar diwrnod yr wythnos. Fodd bynnag, yn gyffredin ag uwch weision sifil eraill, nid oedd hawl gan yr Ysgrifennydd Parhaol i gael taliadau goramser, ac ni ddarparwyd unrhyw dystiolaeth ar gyfer fy archwilwyr i ddangos bod uwch weision sifil eraill yn gallu cronni gwyliau blynyddol ychwanegol ar ben eu hawl gytundebol i wyliau blynyddol.
- 44 Mae'r cynnig a wnaed i'r Ysgrifennydd Parhaol gan y Cyfarwyddwr Adnoddau Dynol yn arwyddocaol yn fy nhyb i am ei bod yn ymddangos bod y taliad allgcontractiol a wnaed i'r Ysgrifennydd Parhaol ar ddiwedd ei chyflogaeth ar 31 Hydref 2021 (**paragraffau 67 i 75**) yn seiliedig yn fras ar y negeseuon e-bost hyn a gyfnewidiwyd. Nid oes cofnod cydoesol bod unrhyw benderfyniadau wedi cael eu gwneud tua'r un adeg â'r trafodaethau yn gynnar yn 2020.
- 45 Ar 6 Hydref 2020, fe anfonodd y Cyfarwyddwr Adnoddau Dynol e-bost at Uned Llywodraethu Corfforaethol Llywodraeth Cymru, gyda chopi at Gyfarwyddwr Cyllid Llywodraeth Cymru, yn dweud 'I can confirm that there has been no reduction in [the Permanent Secretary's] contracted hours. She is still contracted to work on a full-time basis'. Nid wyf wedi gallu cysoni'r datganiad hwn â safbwynt Llywodraeth Cymru, sef y cytunwyd y gallai'r Ysgrifennydd Parhaol gronni diwrnod ychwanegol o wyliau blynyddol yr wythnos o 1 Ebrill 2019.

Rhan 3: Taliad i'r Ysgrifennydd Parhaol ym mis Hydref 2021

Nid wyf wedi gallu argyhoeddi fy hun bod y penderfyniad i wneud taliad o £80,519 i'r Ysgrifennydd Parhaol pan derfynwyd ei chyflogaeth wedi cael ei wneud yn briodol a, hyd yma, y rhoddwyd cyfrif amdano mewn modd priodol

'Taliad yn lle rhybudd' – £31,843

Yn yr amgylchiadau a oedd yn bodoli yn ôl fy nealltwriaeth i pan adawodd yr Ysgrifennydd Parhaol ei chyflogaeth, nid oedd hawl ganddi i gael taliad yn lle rhybudd dan delerau ei chontract, ond ni fyddai wedi bod yn afresymol iddi geisio taliad diswyddo fel digollediad am derfynu ei chyflogaeth

- 46 Penodwyd yr Ysgrifennydd Parhaol (a oedd yn aelod parhaol o'r Uwch Wasanaeth Sifil) ar gontract am gyfnod penodol o bum mlynedd o 6 Chwefror 2017 tan 5 Chwefror 2022 ond gadawodd y rôl ar 31 Hydref 2021 yn dilyn penodi ei holynydd a ymgymrodd â'r swydd ar 1 Tachwedd 2021.
- 47 Terfynwyd cyflogaeth yr Ysgrifennydd Parhaol ar 31 Hydref 2021, cyn diwedd y cyfnod o bum mlynedd y'i penodwyd amdano. Fy nealltwriaeth yw bod Prif Weinidog Cymru wedi gofyn am derfynu'r contract yn gynnar gan bod olynnydd yr Ysgrifennydd Parhaol wedi cael ei adnabod, a bod arno eisiau i raglen o ddiwygiadau gael ei harwain o'r dechrau un gan y sawl a fyddai yn y swydd trwy gydol cyfnod y Senedd newydd. Yn yr amgylchiadau hyn, fe gytunodd yr Ysgrifennydd Parhaol y byddai ei chontract yn cael ei derfynu cyn diwedd y cyfnod penodol ac y byddai ei chyflogaeth yn y gwasanaeth sifil yn dod i ben ar yr un diwrnod. Dywedodd Swyddfa'r Cabinet wrth fy archwilwyr mai'r un yw ei dealltwriaeth hithau am yr amgylchiadau a arweiniodd at derfynu contract a chyflogaeth yr Ysgrifennydd Parhaol.
- 48 Mae contract cyflogaeth yr Ysgrifennydd Parhaol yn nodi cyfnodau rhybudd sy'n berthnasol mewn perthynas â therfynu cyflogaeth. Mae gwahanol gyfnodau rhybudd yn berthnasol gan ddibynnu ar y rhesymau dros derfynu:
  - os yw Prif Weinidog Cymru, yn ei gymhwyster fel y swyddog penodi ar ran y Goron, yn derfynu'r gyflogaeth, nid yw'n ofynnol iddo roi rhybudd ysgrifenedig i'r cyflogai, ond fel arfer bydd yn rhoi rhybudd ysgrifenedig i'r cyflogai (ac eithrio lle mae'r gyflogaeth yn cael ei therfynu oherwydd camymddwyn dybryd). Fel arfer mae cyfnod y rhybudd a roddir gan y cyflogwr yn dibynnu ar y rheswm pam y terfynwyd y gyflogaeth.

- os caiff y gyflogaeth ei therfynu trwy gytundeb rhwng Prif Weinidog Cymru a'r cyflogai, nid oes gan y cyflogai hawl i gyfnod rhybudd.
- os yw'r cyflogai'n penderfynu gadael y gyflogaeth, mae'n ofynnol iddo/iddi roi tri mis o rybudd ysgrifenedig i Swyddfa'r Cabinet/Pennaeth y Gwasanaeth Sifil ac i Gyfarwyddwr Adnoddau Dynol Llywodraeth Cymru.

- 49 Mae Swyddfa'r Cabinet wedi dweud wrth fy archwilwyr hefyd, dan y contract safonol ar gyfer ysgrifennyddion parhaol a oedd yn berthnasol i Ysgrifennydd Parhaol Llywodraeth Cymru, bod ymadawyr sy'n gadael eu cyflogaeth trwy gytundeb, a oedd yn wir yn yr achos hwn yn ôl yr hyn yr wyf yn ei ddeall, 'are not entitled to a period of notice terminating their employment unless they are leaving on Voluntary Exit (VE) or Voluntary Redundancy (VR) terms in line with the Civil Service Compensation Scheme (CSCS⁸)'. Ni wnaeth yr Ysgrifennydd Parhaol adael ei chyflogaeth ar delerau Ymadawiad Gwirfoddol (VE) na Diswyddiad Gwirfoddol (VR) yn unol â Chynllun Digolledu'r Gwasanaeth Sifil.
- 50 Mae Llywodraeth Cymru'n haeru iddi wneud taliad yn lle rhybudd i'r Ysgrifennydd Parhaol (yn seiliedig ar gyfnod rhybudd o 12 wythnos) a'i bod wedi datgelu hyn yn ei datganiadau ariannol ar gyfer 2020-21. Caiff y broses a arweiniodd at y taliad ei nodi isod.
- 51 Ar 7 Medi 2021, fe anfonodd y Cyfarwyddwr Adnoddau Dynol e-bost at Swyddfa Prif Weinidog Cymru yn gofyn am gymeradwyaeth i wneud taliad yn lle rhybudd, gan nodi:
- '... we are aiming for a last day of service for [the then Permanent Secretary] of 31st October and a start date for [her successor] of 1st November. The FM is aware but I need his formal approval to make a Payment in Lieu Of Notice to [the then Permanent Secretary] and a payment for un-used leave – standard arrangements for all staff so I don't believe the FM needs to formally approve that element to expedite things. Once I have that Cabinet Office will write to [the then Permanent Secretary] confirming. Can you check that the FM is content and get back to me please?'
- 52 Fe ymatebodd Swyddfa Prif Weinidog Cymru i'r e-bost oddi wrth y Cyfarwyddwr Adnoddau Dynol ar yr un diwrnod gan nodi bod Prif Weinidog Cymru'n fodlon cytuno i wneud taliad i'r Ysgrifennydd Parhaol yn lle rhybudd, ar y ddealltwriaeth 'she would remain available for consultation during that period (up to what would have been her contractual date)'. Er bod y Cyfarwyddwr Adnoddau Dynol wedi anfon y neges e-bost hon ymlaen at Swyddfa'r Cabinet, ni wnaeth nodi ar ba sail yr oedd gan yr Ysgrifennydd Parhaol hawl i daliad yn lle rhybudd
- 53 Yn fy nhyb i, ni ddarparwyd digon o wybodaeth ar gyfer Prif Weinidog Cymru iddo allu gwneud penderfyniad gwybodus ynghylch y taliad arfaethedig. Nid oedd yr e-bost oddi wrth y Cyfarwyddwr Adnoddau Dynol yn cyfeirio at ddarpariaethau cytundebol yr Ysgrifennydd Parhaol mewn perthynas â chyfnodau rhybudd, nid oedd yn nodi hyd y cyfnod rhybudd y byddai'r taliad yn ymwneud ag ef na'r taliad a

⁸ Uchafswm y tâl digolledu y gellir ei roi i aelod dros oedran pensiwn yw chwe mis o gyflog a thri mis yn lle rhybudd.

fyddai'n deillio. Fel a nodwyd uchod, roedd y taliad wedi'i seilio'n anghywir ar y ffaith bod yr Ysgrifennydd Parhaol yn gymwys i gael taliad yn lle rhybudd. Fel a nodwyd ym **mharagraffau 48 a 49**, nid oedd yr Ysgrifennydd Parhaol yn gymwys i gael cyfnod rhybudd os oedd y terfyniad yn un trwy gytundeb (ac eithrio dan amgylchiadau penodol nad oeddent yn gymwys yn yr achos hwn), ac felly nid oedd hawl ganddi i gael taliad cytundebol yn lle rhybudd.

- 54 Dywedodd Llywodraeth Cymru wrth fy archwilywyr bod ei thîm cyfreithiol wedi cael ei wneud yn ymwybodol bod ystyriaeth yn cael ei rhoi i daliad yn lle rhybudd. Fodd bynnag, ni ofynnwyd am gyngor cyfreithiol ffurfiol.
- 55 Er nad oedd yr Ysgrifennydd Parhaol yn gymwys, dan amgylchiadau ei hymadawiad â'i chyflogaeth yn ôl yr hyn yr wyf yn ei ddeall, i gael taliad yn lle rhybudd, yr wyf yn derbyn na fyddai wedi bod yn afresymol i'r Ysgrifennydd Parhaol geisio taliad diswyddo arbennig fel digollediad am derfynu ei chyflogaeth. Ni fyddai wedi bod yn afresymol ychwaith, yn fy nhyb i, pe bai wedi ystyried, cymeradwyo a chofnodi penderfyniad o'r fath yn briodol, i Lywodraeth Cymru fod wedi gwneud taliad o'r fath.
- 56 Fodd bynnag, mae Llywodraeth Cymru wedi trin y taliad yn ei chyfrifon ar gyfer 2020-21 yn daliad yn lle rhybudd, yn hytrach na thaliad diswyddo arbennig. Er bod Llywodraeth Cymru wedi ceisio cymeradwyaeth Prif Weinidog Cymru i wneud taliad yn lle rhybudd, ni wnaeth geisio'i gymeradwyaeth i wneud taliad diswyddo arbennig. O dan ofynion Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru, mae'n ofynnol bod taliadau diswyddo arbennig yn cael eu cymeradwyo gan Brif Weinidog Cymru. Gan na wnaeth Llywodraeth Cymru drin y taliad fel taliad diswyddo arbennig, nid oes tystiolaeth ei bod wedi ystyried y driniaeth briodol o ran treth ar gyfer taliad o'r fath. Yr wyf yn nodi ac yn derbyn y gallai'r Ysgrifennydd Parhaol fod wedi ceisio gadael dan delerau Cynllun Digolledu'r Gwasanaeth Sifil, ac y gallai hyn fod wedi golygu ei bod yn cael taliad o werth uwch na'r 'taliad yn lle rhybudd' a gafodd.

Gweddill y gwyliau blynyddol – £9,553

Y sail i weddill y gwyliau blynyddol heb eu cymryd a'r cyfrifiad ar gyfer y taliad oedd bod gan yr Ysgrifennydd Parhaol drefniant gweithio llawn-amser wedi iddi gymryd ymddeoliad rhannol a'i bod wedi cronni gwyliau blynyddol yn ystod cyfnod rhybudd

- 57 Fel a nodwyd yn **Rhan 2** o'r adroddiad hwn, mae Llywodraeth Cymru yn haeru yn awr bod trefniadau gweithio'r Ysgrifennydd Parhaol wedi newid o 1 Ebrill 2018 ac eto o 1 Ebrill 2019. Er gwaethaf y newidiadau hyn, cafodd yr Ysgrifennydd Parhaol yr un hawl i wyliau blynyddol â chyflogai cyfwerth ag amser llawn trwy gydol ei chyflogaeth.
- 58 Ar 7 Ionawr 2021, fe anfonodd Swyddfa'r Ysgrifennydd Parhaol e-bost at Gyfarwyddwr Adnoddau Dynol Llywodraeth Cymru yn gofyn:
- '... can I please just check that [the Permanent Secretary] still has an allowance of 31 days annual leave? (We're not sure if [the Permanent Secretary's] 20% days

impact this or not). I'm about to send [the Permanent Secretary] a copy of her annual leave sheet and just want to double check we've got all the numbers right.'

- 59 Fe ymatebodd y Cyfarwyddwr Adnoddau Dynol ar 8 Ionawr 2021, gan awgrymu y dylai lwfans gwyliau'r Ysgrifennydd Parhaol gael ei leihau i adlewyrchu'r newid mewn oriau. Yr un diwrnod, fe ysgrifennodd Swyddfa'r Ysgrifennydd Parhaol at swyddog Adnoddau Dynol yn holi o bryd y dylai'r lleihad yn hawl yr Ysgrifennydd Parhaol i wyliau blynyddol fod yn gymwys. Yr ymateb gan y swyddog Adnoddau Dynol ar 13 Ionawr 2021 oedd:

'...it seems that when [the Permanent Secretary] took partial retirement on 1st April 2018 she opted to reduce her salary rather than her hours. Therefore, she should continue to receive the full leave entitlement of 31 days.'

- 60 Fe ysgrifennodd Swyddfa'r Ysgrifennydd Parhaol at y Cyfarwyddwr Adnoddau Dynol eto'n gofyn am gadarnhad o hawl yr Ysgrifennydd Parhaol i wyliau ers iddi ymddeol yn rhannol. Fe ymatebodd y Cyfarwyddwr Adnoddau Dynol ar 13 Ionawr 2021 gan ddweud:

'I have discussed with [a HR officer], as [the Permanent Secretary] has not technically reduced her days – just her pay, there should be no reduction to her leave allowance.'

- 61 Ar 16 Mehefin 2021, fe baratodd swyddog Adnoddau Dynol nodyn briffio ar gyfer Cyfarwyddwr Llywodraethu a Moeseg Llywodraeth Cymru yn nodi'r opsiynau ar gyfer ymdrin â gweddill y gwyliau blynyddol a oedd heb eu cymryd gan yr Ysgrifennydd Parhaol ar ddiwedd cyfnod ei contract (5 Chwefror 2022). Roedd y nodyn briffio'n ymwneud â hawl safonol yr Ysgrifennydd Parhaol i wyliau blynyddol. Nid oedd yn cyfeirio at unrhyw newidiadau i oriau gwaith yr Ysgrifennydd Parhaol.

- 62 Y sail i'r nodyn briffio oedd bod gan yr Ysgrifennydd Parhaol hawl i 31 diwrnod o wyliau blynyddol. Roedd contract cyflogaeth yr Ysgrifennydd Parhaol yn nodi bod ganddi hawl i 30 diwrnod y flwyddyn o wyliau blynyddol. Dywedodd Llywodraeth Cymru wrth fy archwilwyr bod y gwahaniaeth hwn i'w briodoli i gario hawl ar draws o'i rolau blaenorol yn yr Uwch Wasanaeth Sifil ond nid yw wedi darparu unrhyw ddogfennaeth ar gyfer fy archwilwyr i ategu hyn.

- 63 Fe ymatebodd y Cyfarwyddwr Llywodraethu a Moeseg i'r nodyn briffio ar 22 Mehefin 2021, yn ategu'r cynnig a argymhellwyd bod yr Ysgrifennydd Parhaol yn cael tâl am wyliau heb eu cymryd ar ddiwedd ei chyflogaeth oherwydd yr amgylchiadau anarferol a oedd yn gysylltiedig â COVID-19 ond gan bwysleisio bod rhai i aelodau eraill o staff mewn sefyllfa debyg gael eu trin yn yr un ffordd. Nododd y Cyfarwyddwr Llywodraethu a Moeseg hefyd, o ystyried y craffu tebygol a fyddai ar drefniadau mewn perthynas â'r Ysgrifennydd Parhaol, y byddai angen ymgynghori â Chadeirydd Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg Llywodraeth Cymru a Chadeirydd y Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol cyn cwblhau unrhyw drefniadau. Fel y digwyddodd hi, nid ymgynghorwyd â'r Chadeiryddion.

- 64 Mae cofnodion Llywodraeth Cymru'n dynodi bod gan yr Ysgrifennydd Parhaol 18 diwrnod o wyliau blynyddol yn weddill heb eu cymryd ar ddiwedd ei chyflogaeth. Roedd y gweddill hwn hefyd wedi'i seilio ar hawl i gronni gwyliau blynyddol dros gyfnod rhybudd o 12 wythnos, ond dan amgylchiadau ymadawiad yr Ysgrifennydd

Parhaol â'i chyflogaeth, yn ôl yr hyn yr wyf yn ei ddeall, nid oedd gan yr Ysgrifennydd Parhaol hawl i gyfnod rhybudd (**paragraffau 46 i 56**) ac nid oedd gan yr Ysgrifennydd Parhaol hawl i Gronni gwyliau ar gyfer y cyfnod hwn.

- 65 Yn fy nhyb i, mae safbwynt Llywodraeth Cymru ynglŷn â threfniadau gweithio'r Ysgrifennydd Parhaol yn anghyson. Os oedd gan yr Ysgrifennydd Parhaol hawl i'r un lwfans gwyliau blyneddol â chyflogai llawn-amser, nid oedd hawl ganddi i gael gwyliau ychwanegol/diwrnodau ymddeoliad rhannol ar y sail ei bod yn weithiwr rhan-amser (**paragraffau 67 i 75**). Os cafodd ei horiau gwaith eu lleihau ar ôl cymryd ymddeoliad rhannol a'u lleihau ymhellach wedyn o 1 Ebrill 2019, nid oedd hawl ganddi i lwfans gwyliau blyneddol llawn-amser⁹. Nid yw cyflogeion rhan-amser yn gymwys i gael yr un hawl i wyliau blyneddol â chyflogeion llawn-amser.
- 66 Yr wyf hefyd yn nodi bod y gyfradd ddyddiol a ddefnyddiwyd i gyfrifo'r taliad ar gyfer gwyliau blyneddol heb eu cymryd yn seiliedig ar drefniant gweithio llawn-amser ar gyfer yr Ysgrifennydd Parhaol. Os oedd yr Ysgrifennydd Parhaol yn cael cydnabyddiaeth ariannol am weithio'n rhan-amser, fel y mae Llywodraeth Cymru'n haeru yn awr, (pedwar diwrnod yr wythnos a chan Gronni 'diwrnod ymddeoliad rhannol' bob wythnos), roedd y gyfradd ddyddiol yn anghywir a dylai, mewn gwirionedd, fod wedi bod yn uwch.

Taliad allgontractiol – £39,123

Y sail i'r taliad oedd bod gan yr Ysgrifennydd Parhaol drefniant gweithio rhan-amser ar ôl iddi gymryd ymddeoliad rhannol

- 67 Fel a nodwyd ym **mharagraff 35**, mae Llywodraeth Cymru'n haeru yn awr bod yr Ysgrifennydd Parhaol, ym mis Ebrill 2019, wedi dechrau cronni diwrnod yr wythnos fel 'gwyliau blyneddol' neu 'ddiwrnodau ymddeoliad rhannol' i'w cymryd ar ddiwedd ei chontract. Yn fy nhyb i, roedd y trefniant hwn yn newydd a dadleuol. Nid oedd wedi'i ategu gan dystiolaeth ddogfennol ddigonol, roedd yn anghyson â thystiolaeth ddogfennol arall, nid oedd yn cydymffurfio â pholisïau a gweithdrefnau Adnoddau Dynol Llywodraeth Cymru ac nid oedd digon o dryloywder ynglŷn ag ef.

Roedd nifer y diwrnodau a ddefnyddiwyd i gyfrifo'r taliad yn fympwyol a heb sail briodol

- 68 Nid oes cofnod cydoesol i ategu nifer y 'diwrnodau ymddeoliad rhannol' yr oedd yr Ysgrifennydd Parhaol wedi'u cronni neu eu cymryd ers mis Ebrill 2019. Ym mis Gorffennaf 2021, fe ddatblygodd Swyddfa'r Ysgrifennydd Parhaol ddogfen weithiol

⁹ Os mai dim ond pedwar diwrnod yr wythnos yr oedd hi'n ofynnol i'r Ysgrifennydd Parhaol eu gweithio o fis Ebrill 2019, byddai ganddi oddeutu 0.5 diwrnod o wyliau'n weddill heb eu defnyddio ar yr adeg y gadawodd ei chyflogaeth ar 31 Hydref 2021. Os oedd hi'n ofynnol i'r Ysgrifennydd Parhaol weithio diwrnod yn llai bob mis yn y flwyddyn o fis Ebrill 2018 tan fis Mawrth 2019, ni fyddai gwyliau wedi bod yn weddill ganddi heb eu cymryd pan ddaeth ei chyflogaeth i ben.

i gyfleu sut y gellid cyfrifo'r 'diwrnodau ymddeoliad rhannol'. Roedd y ddogfen yn dynodi cyfanswm o 148 o ddiwrnodau ymddeoliad rhannol. Ar wahân, mae hefyd yn awgrymu cyfanswm o 146 o ddiwrnodau, a gyfrifwyd trwy gyfuno'r hyn a ddisgrifir fel 73 o ddiwrnodau ymddeoliad rhannol a 73 o ddiwrnodau o wyliau blynyddol.

- 69 Mae fy archwilyr wedi archwilio'r cyfrifiadau a chyfathrebiadau perthnasol amdanynt ond nid ydynt wedi gallu eu hargyhoeddi eu hunain bod y sail ar gyfer y gweddillion hyn yn gadarn. Mae'r fethodoleg yn aneglur, anghyson, ac yn anghywir ac nid yw'n seiliedig ar gofnod penodol o'r diwrnodau gwirioneddol a weithiwyd. Roedd nodyn briffio diweddarach a ddarparwyd gan swyddog Adnoddau Dynol ar gyfer y Cyfarwyddwr Adnoddau Dynol a'r Cyfarwyddwr Llywodraethu a Moeseg yn argymhell y dylid gofyn i'r Ysgrifennydd Parhaol gymryd peth o'i gwyliau a oedd heb eu cymryd ar gyfer ei chynnod rhybudd o dri mis a thalu iddi am y gweddill.
- 70 Ar 7 Medi 2021, fe anfonodd Swyddfa'r Ysgrifennydd Parhaol e-bost at y Cyfarwyddwr Adnoddau Dynol gan ddweud, 'following discussion I can confirm that [the Permanent Secretary] will have 74 days of leave [partial retirement days] remaining as of 31 October'. Nid oedd yr e-bost yn darparu unrhyw dystiolaeth i ategu sut yr oedd y gweddill o 74 o ddiwrnodau wedi cael ei gyfrifo.
- 71 Mae Llywodraeth Cymru wedi cadarnhau bod y Cyfarwyddwr Adnoddau Dynol wedi gwneud cynnig i'r Ysgrifennydd Parhaol i dalu 74 o 'ddiwrnodau ymddeoliad rhannol', yn seiliedig ar hanner y 148 o 'ddiwrnodau ymddeoliad rhannol' rhwng 1 Ebrill 2019 a 5 Chwefror 2022. Felly roedd nifer y diwrnodau a ddefnyddiwyd i gyfrifo'r taliad yn fypwyol a heb sail briodol. Dywedodd Llywodraeth Cymru wrth fy archwilyr, 'a normal rule of thumb when exit payments to Welsh Government staff were being considered is to offer about half of what might be considered to be a full entitlement and that practice was followed in this instance'.
- 72 Fel a nodwyd ym **mharagraff 51**, ar 7 Medi 2021, gwnaeth y Cyfarwyddwr Adnoddau Dynol anfon e-bost at Swyddfa Prif Weinidog Cymru'n ceisio cymeradwyaeth i roi taliad yn lle rhybudd. Yn fy nhyb i, dylai'r e-bost fod wedi egluro'r posibilrwydd o wneud y taliad allgontractiol, sef yr elfen fwyaf dadleuol o'r taliad ar y cyfan a wnaed i'r Ysgrifennydd Parhaol yn fy nhyb i am nad oedd o fewn 'trefniadau safonol ar gyfer yr holl staff' ac am nad oedd darpariaeth ar gyfer diwrnodau ymddeoliad rhannol o fewn polisïau Adnoddau Dynol Llywodraeth Cymru.

Nid oes dogfennaeth gydoesol sy'n dangos tystiolaeth bod Llywodraeth Cymru wedi cydymffurfio â gofynion Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru

- 73 Mae Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru'n categoreiddio taliadau allgontractiol fel un math o 'Daliad Arbennig'. Nid wyf wedi gallu dod i gasgliad pendant pa un a oedd y taliad yn gyfystyr â thaliad 'allgontractiol', ond yr wyf yn cytuno bod y taliad yn 'Daliad Arbennig'. Yn fy nhyb i, roedd y taliad hefyd yn newydd, yn ddadleuol ac o bosibl yn adleisiol ac, yn unol â Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru, dylai fod wedi cael

ei atgyfeirio'n ffurfiol at Uned Llywodraethu Corfforaethol Llywodraeth Cymru ar gyfer ystyriaeth/penderfyniad.

74 Ar ben hynny, mae Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru'n nodi bod angen i daliadau arbennig gael eu cyfiawnhau'n briodol er budd y cyhoedd, gyda phwyslais arbennig ar werth am arian, a chan roi ystyriaeth i'r ffactorau canlynol:

- Natur ac amgylchiadau'r achos
- Y swm dan sylw
- Y cyngor cyfreithiol, lle y bo'n briodol
- Y gweithdrefnau rheoli a ddilynwyd
- Asesiad o'r gwerth am arian y mae'r achos yn ei gynnig
- Unrhyw agweddau anariannol
- A allai'r achos dan sylw gael effaith ehangach

75 Nid yw fy archwilwyr wedi gweld unrhyw gofnod bod Llywodraeth Cymru wedi ystyried y ffactorau hyn cyn i'r taliad gael ei wneud.

Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ

Ffôn: 029 2032 0500
Ffacs: 029 2032 0600
Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru
Gwefan: www.archwilio.cymru

We welcome correspondence and
telephone calls in Welsh and English.
Rydym yn croesawu gohebiaeth a
galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.